



Til:
Olje- og energidepartementet
postmottak@oed.dep.no

Oslo, 4. oktober 2019

Kopi:
Norges vassdrag- og energidirektorat v/ Arne Olsen
nve@nve.no

Klage på godkjenning av forundersøkelser for fugletrekk for Guleslettene vindkraftverk

Norges Naturvernforbund (NNV) og Norsk Ornitologisk Forening (NOF) klager med dette inn vedtak fra Norges Vassdrags- og Energidirektorat (NVE) av 27. september 2019 vedrørende godkjenning av forundersøkelser for fugletrekk for Guleslettene vindkraftverk, ref. 201701563-126. I forundersøkelsene er det nå dokumentert et massivt fugletrekk gjennom det planlagte vindkraftanlegget. NVE har gitt konsesjon til 5 vindkraftanlegg midt i det relativt smale fugletrekket på en kort strekning langs kysten av Sogn og Fjordane, men har ikke vurdert helhetlig belastning. NVE tar ikke hensyn til hverken ny informasjon om fugletrekk eller sumvirkningen av flere prosjekter. Og NVE pålegger heller ingen endringer i verken lokalisering, antall eller drift av vindturbinene i trekkperiodene. Vi er sterkt kritiske til hvordan kunnskap om store miljøkonsekvenser blir ignorert av direktoratet. Vi ber om at klagen får oppsettende virkning.

Bakgrunn

Olje- og energidepartementet (OED) godkjente konsesjonen til Guleslettene vindkraftverk i 2016. De satte krav til at utbygger måtte gjøre undersøkelser om fugletrekk, men kun i den vestlige delen av planområdet, slik at en «kan ta hensyn til et eventuelt fugletrekk i vest i utbyggingsplanen (MTA)». Vedtaket om å avgrense fugletrekkundersøkelsen til kun det vestlige området var etter vårt syn dårlig begrunnet og inneholdt logiske feil. Vi mener OED burde ha stilt krav om fugletrekkundersøkelser over hele anleggsområdet før konsesjon ble godkjent.

Etter flere runder med utilstrekkelige undersøkelser, fikk Norsk institutt for naturforskning (NINA) satt opp en radar i fjellet våren 2019. I rapporten «Undersøkelser av trekkaktiviteten for fugl på Guleslettene 2018-2019 - Observasjoner, radarkartlegging og lyttedata med supplerende materiale» beskrives det et stort fugletrekk over hele området, og det dokumenteres et betydelig fugletrekk rett gjennom planområdet: «Våre observasjoner tyder på at mye av trekkstrømmen går utenfor, spesielt for vannfugl og sjøfugl, men **mye går rett gjennom nokså spredt, både i fokusområdet og i det større området øst for posisjonen for turbin T39.**» Vi understreker at radaren bare var i funksjon en relativt kort periode av trekkseasonen, og at tallet trekkfugl gjennom området sannsynligvis er svært stort. At tallene for trekkfugl gjennom området **er store** støttes også av en radarundersøkelse på Bremangerlandet like nord for Guleslettene i 2018 (NINA-rapport 1585).

NVE konkluderer med at «fokusområdet ikke skiller seg ut i en slik grad som gir grunnlag for å nekte utbygging i området.» Dette mener vi er en grov feilvurdering. Grunnen til at fokusområdet ikke skiller seg betydelig ut, er at det er et stort fugletrekk over **hele området**. At det *også* er stort fugletrekk i resten av planområdet, er på ingen måte en god grunn til å akseptere utbygging i fokusområdet. Tvert imot viser det at de tidlige undersøkelsene har vært utilstrekkelige og at det ikke burde vært bygget ut vindkraft i dette området i det hele tatt. Ifølge Retningslinjene for lokalisering av vindkraft fra 2007 må fugletrekk tas i betraktning.

Derfor er det ekstremt viktig at fokusområdet ikke blir bygget ut, slik at vi lar noe område være åpent for trekkfuglene. Hvis fokusområdet også blir bygget ut, resulterer det i en barriere på tvers av hovedtrekkleiene langs norskekysten. Det vil kunne ha dramatiske konsekvenser for fuglebestander.

Konsekvenser for fugletrekket må tas på alvor

FNs naturpanel understreker i sin rapport fra 2019 at tap av arter må tas på absolutt største alvor. Millioner av fugler migrerer mellom nord og sør hvert år, og det blir stadig vanskeligere for dem å navigere i områder som er dominert av mennesker. Å sette et vindkraftverk midt i trekkleia er ikke forenelig med Norges uttalte nasjonale og internasjonale mål for å beskytte naturmangfoldet.

I tillegg til truede arter som trekker gjennom området på Guleslettene (NINA nevner bl.a. sædgås (VU), stjertand (VU) og storspove (VU)), er vi også bekymret for stor dødelighet hos vanligere arter. En forskningsartikkel fra september 2019 viser at det finnes nesten 3 milliarder færre fugler i Nord-Amerika i dag enn det gjorde i 1970, og en studie fra 2015 viser at den samme tendensen gjelder i Europa. Denne dramatiske nedgangen gjelder altså ikke arter og utryddelser, men antall individer av alle arter. Derfor er det svært viktig å ta vare på både artsmangfold og bestander for å unngå store konsekvenser for økosystemene våre. Det beste verktøyet for å få til dette er å slutte å bygge ut arealer som har høy verdi for naturen.

Ansvarlige myndigheter må ta miljøfaglige råd til følge

I anleggskonsesjonen står det at «Resultatene av forundersøkelsene skal beskrives i detaljplan/miljø-, transport og anleggsplan, der også eventuelle nødvendige endringer i planområdet eller driften av turbinene av hensyn til trekkende fugl skal beskrives. Eventuelle slike nødvendige endringer og tilpasninger i planområdet av hensyn til trekkende fugl skal gjennomføres på bakgrunn av disse resultatene, og inngå i MTA.» Nå har forundersøkelsene vist store mengder med trekkfugl, som betyr at området utvilsomt er svært viktig, likevel kommer det ingen krav om endringer fra NVE. Vi mener at NVE fullstendig ignorerer resultatene fra forundersøkelsen samt miljøfaglige råd fra Fylkesmannen. Hvis ikke et estimat av flere millioner av fugler er nok for å gjøre endringer, hva vil da være nok? Her må OED ta ansvar for at kravene i konsesjonen blir fulgt opp.

Særdeles skjerpene er det også at NVE bevisst unnlater å vurdere sumvirkningen som oppstår når direktoratet har gitt en rekke vindkraftkonsesjoner langs kysten, og det viser seg at alle sammen berører det samme fugletrekket. Vi viser i den sammenheng til Fylkesmannen sin klage på MTA for Lutelandet vindkraftanlegg, datert 19.08.2019, og hans konklusjon stiller vi oss bak.

Oppsummering

Vindkraftutbygging på Guleslettene er i stor konflikt med det rapporterte fugletrekket. Fokusområdet har muligens ikke større omfang av fugletrekk enn resten av området, men det er kun fordi hele området er svært viktig for fugletrekk. At det også er et stort fugletrekk i de områdene som allerede er bygd ut, gjør det ikke akseptabelt å bygge i de vestlige områdene i tillegg. Tvert imot betyr rapporten at vindkraftverket ikke skulle vært bygget i det hele tatt, og det haster med å få stanset de siste delene av kraftverket før utbyggingen får enda større konsekvenser for fuglebestandene.

Vi støtter for øvrig Fylkesmannen i Vestland sin vurdering av NINA-rapporten, datert 12.09.19.

Vennlig hilsen

Silje Ask Lundberg
leder i
Naturvernforbundet

Kjetil Aa. Solbakken
generalsekretær i
Norsk Ornitologisk
Forening

Jon Anders Stavang
Leder i
Naturvernforbundets
lokallag i Flora

Hanna Nyborg Støstad
Fagrådgiver i
Naturvernforbundet